

คำวินิจฉัยของ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๗/๒๕๕๖

วันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑
วรรคสาม หรือไม่

ศาลจังหวัดฉะเชิงเทราส่งคำร้องของนายวันเพ็ญ กรเกษม ผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยในคดีอาญา หมายเลขดำที่ ๒๕๕๓/๒๕๕๓ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พนักงานอัยการจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นโจทก์ ฟ้องผู้ร้อง เป็นจำเลยฐาน มียาเสพติดให้โทษชนิดเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และมีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับใบอนุญาต พาอาวุธปืนติดตัวไปในหมู่บ้านและทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุ อันสมควรและไม่ได้รับใบอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลจังหวัดฉะเชิงเทราออกหมายเรียกพยานเอกสาร ซึ่งอยู่ในความครอบครองของโจทก์ เพื่อประกอบการต่อสู้คดีของผู้ร้อง ศาลออกหมายเรียกให้โจทก์ส่งเอกสารตามขอแต่โจทก์ไม่ส่ง โดยให้เหตุผลว่า โจทก์มีความจำเป็นต้องใช้เอกสารดังกล่าว เพื่อซักถามพยานโจทก์ โดยอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ แม้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม จะบัญญัติว่า ผู้เสียหายหรือจำเลยในคดีอาญาย่อมมีสิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวน หรือเอกสารประกอบคำให้การของตน เมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้วก็ตาม แต่รัฐธรรมนูญ มาตราดังกล่าวก็ได้บัญญัติไว้ว่า ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายบัญญัติ โจทก์จึงไม่สามารถดำเนินการตามหมายเรียกของศาลได้

ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดฉะเชิงเทราว่า การขอคัดหรือตรวจคำให้การและเอกสารประกอบ คำให้การของผู้ร้องจากโจทก์ เป็นสิทธิของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม เมื่อโจทก์ไม่ปฏิบัติตาม โดยอ้างว่ามีอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ผู้ร้องจึงโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม และขอให้ศาลจังหวัดฉะเชิงเทราส่งคำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

พิเคราะห์แล้ว ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ซึ่งมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีได้ ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอกการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นว่านั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย” ผู้ร้องโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม จึงมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยในเบื้องต้นว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ซึ่งผู้ร้องโต้แย้งว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้น เป็น “บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี” หรือไม่ เพราะรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ บัญญัติว่า หากศาลหรือคู่ความเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จะใช้บังคับแก่คดีนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญให้เสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ดังนั้น หากมาตรา ๑๗๕ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีที่ผู้ร้องถูกพนักงานอัยการจังหวัดฉะเชิงเทราฟ้องเป็นจำเลย คำร้องของผู้ร้องก็ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถจะรับคำร้องไว้พิจารณาได้

พิจารณาแล้ว ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ บัญญัติว่า “เมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว ถ้าเห็นสมควรศาลมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้” ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ จึงเป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจศาลเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาประกอบการพิจารณาได้ ถือว่าสำนวนการสอบสวนดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานสำคัญในคดีที่ศาลจะต้องใช้ในการพิจารณาและพิพากษาเพื่อให้คำพิพากษานั้นเป็นไปอย่างถูกต้องรอบคอบและเป็นธรรม ดังนั้น แม้โจทก์จะฟ้องขอให้ลงโทษผู้ร้องตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ ฯ พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน ฯ และประมวลกฎหมายอาญา และมาตรา ๑๗๕ ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จะไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลใช้ลงโทษผู้ร้องตามฐานความผิดที่โจทก์ฟ้องก็ตาม แต่ก็ยังเป็นบทบัญญัติซึ่งให้อำนาจศาลเรียกเอกสารซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพยานหลักฐานที่จะพิสูจน์ว่าผู้ร้องได้กระทำความผิดตามที่โจทก์ฟ้องหรือไม่ จึงถือได้ว่าเป็นบทบัญญัติที่ศาลต้องใช้ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาเพื่อนำไปสู่การพิจารณาพิพากษาตามฐานความผิดที่โจทก์ฟ้อง ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ จึงเป็น “บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี” ตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ศาลรัฐธรรมนูญจึงต้องรับคำร้องของผู้ร้องในคดีนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม บัญญัติว่า “ผู้เสียหายหรือจำเลยในคดีอาญาย่อมมีสิทธิตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวน หรือเอกสารประกอบคำให้การของตนเมื่อพนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลแล้ว ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ บัญญัติว่า “เมื่อโจทก์สืบพยานเสร็จแล้ว ถ้าเห็นสมควรศาลมีอำนาจเรียกสำนวนการสอบสวนจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้” จะเห็นได้ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องระหว่างพนักงานอัยการกับศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี กล่าวคือ เมื่อสืบพยานฝ่ายโจทก์เสร็จแล้วศาลจะเรียกสำนวนการสอบสวนทั้งหมดจากพนักงานอัยการมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยได้ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม เป็นบทบัญญัติที่รับรองสิทธิของผู้เสียหายหรือจำเลยในการตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนหรือเอกสารที่ตนส่งต่อพนักงานสอบสวนเมื่อพนักงานอัยการได้ฟ้องคดีต่อศาลแล้ว กล่าวโดยสรุปคือ ขณะจำเลยถูกดำเนินคดีในศาล จำเลยมีสิทธิที่จะขอดูหรือคัดสำเนาเฉพาะคำให้การของตนในชั้นสอบสวน หรือขอดูหรือคัดเอกสารที่ตนส่งในชั้นสอบสวนจากพนักงานอัยการได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม และเมื่อสืบพยานโจทก์เสร็จแล้ว ศาลมีอำนาจสั่งให้พนักงานอัยการส่งสำนวนการสอบสวนทั้งหมดต่อศาลได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ จะเห็นได้ว่าตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม จำเลยมีสิทธิตรวจหรือคัดเฉพาะคำให้การและเอกสารของตนที่ส่งต่อพนักงานสอบสวนในชั้นสอบสวนเท่านั้น ส่วนประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ นั้น เมื่อสืบพยานโจทก์เสร็จแล้วศาลเท่านั้นที่มีอำนาจเรียกให้พนักงานอัยการส่งสำนวนการสอบสวนทั้งหมดต่อศาลได้ ดังนั้น ทั้งสองมาตรามีได้ขัดหรือแย้งต่อกันแต่อย่างใดเพราะเป็นคนละกรณีกันและไม่มีข้อความใดที่จะทำให้ทั้งสองมาตราขัดหรือแย้งต่อกันได้ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ก็มีได้บัญญัติว่า “ก่อนโจทก์สืบพยานเสร็จ ห้ามมิให้ผู้เสียหายหรือจำเลยในคดีอาญาตรวจหรือคัดสำเนาคำให้การของตนในชั้นสอบสวนหรือเอกสารประกอบคำให้การของตน” อันจะเป็นเหตุให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม ได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๕ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคสาม

นายสุวิทย์ ชีรพงษ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ